

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันระบบเศรษฐกิจโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นเศรษฐกิจเสรีไร้พรมแดน มีการติดต่อเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่แต่ละประเทศสามารถถ่ายเททรัพยากรระหว่างกันได้ จึงทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างประเทศ ความได้เปรียบเสียเปรียบดังกล่าวของประเทศต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมีส่วนทำให้เกิดภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในเอเชียอย่างรุนแรง ในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยก็ประสบปัญหาวิกฤตนี้ทำให้เราต้องเร่งปรับตัวทุกด้านไม่ว่าจะเป็นระบบการเมือง การบริหารภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อฟื้นฟูเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้กลับคืนมาโดยเร็ว

ในส่วนของระบบราชการ แม้จะไม่มีวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเกิดขึ้น แต่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ระบบราชการเป็นระบบที่มีขอบเขตภารกิจกว้างขวางและผูกพันกับวิถีชีวิตของประชาชนในทุกสาขาอาชีพ การขอรับบริการสาธารณะต่าง ๆ ล้วนแต่ต้องอาศัยบริการจากหน่วยงานของรัฐเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ภาครัฐจึงจำเป็นต้องปฏิรูประบบบริหารภาครัฐทั้งระบบให้เป็นพลังและอาวุธสำคัญ ในการนำชัยชนะมาสู่ประเทศเพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้พัฒนาต่อไปได้อย่างยั่งยืนบนเวทีโลก

ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงได้กำหนดมาตรการและดำเนินการตามขั้นตอนและระเบียบทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดระบบโครงสร้างภาครัฐ ซึ่งกลุ่มงานกฎหมาย ของกระทรวงแรงงานจำเป็นต้องมีการดำเนินงานทางด้านกฎหมายแรงงานไทย มาตรฐานขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศ และมาตรฐานของประเทศคู่ค้าที่สำคัญเพื่อนำมาสร้างมาตรฐานแรงงานไทย เพื่อให้มีประสิทธิภาพการบริหารงานที่ดีและเป็นประโยชน์ด้านแรงงานไทย ซึ่งในการจัดทำนั้นจำเป็นต้องมีการบริหารงานงบประมาณที่ดีของกลุ่มงานกฎหมาย รวมทั้งจำเป็นต้องมีการประสานงานการปฏิบัติงานอื่นเพื่อให้งานนั้นบรรลุเป้าหมายตามนโยบายของภาครัฐและกระทรวงแรงงาน ดังนั้น เพื่อให้การบริหารงานงบประมาณของทุกหน่วยงานเป็นไปโดยถูกต้องตามนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด จึงได้นำเสนอผลงาน “ การดำเนินงานด้านแผนงานงบประมาณ พ.ศ. 2547 ของกลุ่มงานกฎหมาย ” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านแผนงานงบประมาณ การตรวจสอบ การติดตาม การประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

ซึ่งกลไกที่สำคัญในการปฏิรูป ไม่ว่าจะเป็นระบบงาน ระบบคน ตลอดจนระบบการการรู้ การคิดของคนให้บังเกิดผลลัพธ์ ในการดำเนินงานด้านแผนงานงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นงบประมาณแบบใหม่ แต่เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้เขียนในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้าน

งบประมาณของกลุ่มงานกฎหมาย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมการเพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณดังกล่าว จึงได้พยายามศึกษาค้นคว้าเอกสาร สิ่งพิมพ์ และบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องนำมาจัดทำเป็นเอกสารผลงานทางวิชาการ เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

ดังนั้น การดำเนินงานด้านแผนงานงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547 ของกลุ่มงานกฎหมาย จึงได้จัดทำแผนงบประมาณดำเนินงานตามขั้นตอน และสอดคล้องกับทิศทางของภาครัฐที่ได้กำหนดไว้

2. มุมเหตุจูงใจในการศึกษา

การดำเนินงานด้านแผนงานงบประมาณถือเป็นหัวใจหลักสำคัญ ผู้เขียนในฐานะที่เป็นปฏิบัติงาน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการดำเนินงานด้านแผนงานงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547 ของกลุ่มงานกฎหมาย เพื่อเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานและดำเนินการบริหารงานงบประมาณให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายในเวลาที่กำหนด และลดปัญหาในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

3. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินงานด้านแผนงานงบประมาณของกลุ่มงานกฎหมาย
- 2.2 เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินงานด้านแผนการใช้รายจ่ายงบประมาณของกลุ่มงานกฎหมาย
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนงานงบประมาณของกลุ่มงานกฎหมาย

4. ขอบเขตของการศึกษา

ผู้เขียนได้รวบรวมเรื่องที่เห็นว่า การดำเนินงานด้านแผนงานงบประมาณของกลุ่มงานกฎหมาย เพื่อเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานดังนี้

1. การจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2547
2. การจัดสรรงบประมาณและการใช้รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2547
3. การติดตามผล ประเมินผล และการรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินงบประมาณ พ.ศ. 2547
4. ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านแผนงานงบประมาณของกลุ่มงานกฎหมาย

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงการดำเนินงานด้านแผนงานงบประมาณของกลุ่มงานกฎหมาย
2. เพื่อทราบถึงการดำเนินงานด้านแผนการใช้รายจ่ายงบประมาณของกลุ่มงานกฎหมาย
3. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติการตามแผนงานงบประมาณของกลุ่มงานกฎหมาย

บทที่ 2 ความรู้ทั่วไป

1. ความหมายของงบประมาณ

ก่อนที่จะศึกษาถึงการจัดทำระบบงบประมาณนั้น ควรจะต้องทราบถึงความหมายของคำว่า “งบประมาณ” ก่อนว่ามีความหมายมากน้อยและกว้างขวางอย่างไร เนื่องจากคำว่า “งบประมาณ” นั้น มีความหมายได้หลายอย่าง แตกต่างกันไปแล้วแต่ผู้ใช้ว่าจะใช้ลักษณะอย่างไร ดังเช่น นักเศรษฐศาสตร์ จะมองงบประมาณในลักษณะของการบ่งชี้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้ได้รรถประโยชน์สูงสุด นักบริหารจะมองงบประมาณในลักษณะของกระบวนการ หรือการบริหารงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยบรรลุปเป้าหมายของแผนงานที่วางไว้ นักการเมืองจะมองในลักษณะของการมุ่งให้รัฐสภาใช้อำนาจควบคุม การปฏิบัติงานของรัฐบาล ฯลฯ

1.1 ความหมายดั้งเดิม งบประมาณมาจากคำภาษาฝรั่งเศสโบราณว่า “Bougette” ในประเทศอังกฤษแต่เดิมนั้นคำว่า “Budget” หมายถึง กระเป๋าหนังสือใบใหญ่ ซึ่งเสนาบดีคลังของกษัตริย์ ในบรรจเอกสารต่าง ๆ ที่แสดงถึงความต้องการของประเทศ และทรัพยากรที่มีอยู่และต่อ ๆ มา ความหมายของคำว่า “Budget” ก็ค่อย ๆ เปลี่ยนไป

1.2 ความหมายของนักบัญชี นักการบัญชีจะให้ความหมายงบประมาณในลักษณะว่า งบประมาณ คือ เอกสารอย่างหนึ่งประกอบด้วยข้อความและตัวเลข ซึ่งเสนอขอรายจ่ายเพื่อรายงานและวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ข้อความจะพรรณนาถึงรายการค่าใช้จ่าย (เช่น เงินเดือน คุรุภัณฑ์ ค่าใช้สอย ฯลฯ) หรือวัตถุประสงค์ (เช่น การเศรษฐกิจการศึกษา การป้องกันประเทศ ฯลฯ) และมีตัวเลขแนบอยู่ด้วยทุกรายการหรือทุกวัตถุประสงค์

1.3 ความหมายของนักปกครอง นักปกครองจะให้คำจำกัดความงบประมาณว่างงบประมาณ คือ แผนสำหรับการใช้จ่ายเงินในวิสาหกิจหรือรัฐบาลในช่วงระยะเวลาหนึ่งอันแน่นอน ซึ่งฝ่ายบริหารจะเป็นผู้จัดเตรียม และนำเสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อขออนุมัติก่อนที่จะดำเนินการตามแผนนั้น

1.4 ความหมายของนักบริหาร นักบริหารได้ให้คำจำกัดความงบประมาณไว้ดังนี้ งบประมาณ หมายถึง แผนที่แสดงออกมาในรูปของตัวเงินสำหรับระยะเวลาหนึ่งอันแน่นอนเกี่ยวกับโครงการดำเนินงานของรัฐบาล

จากคำนิยามของงบประมาณในแต่่มุมต่าง ๆ ข้างต้น ทุก ๆ ความหมายก็มีส่วนถูกต้องอยู่ด้วยกันทั้งนั้น และในการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจในความหมายของงบประมาณในหลาย ๆ แง่มุม จะเป็นประโยชน์ทำให้มองเห็นภาพในทรรศนะที่กว้าง เข้าใจงบประมาณได้ดีขึ้น อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะพิจารณาความหมายของงบประมาณจากลักษณะใดก็ตาม อาจสรุปได้ว่า “งบประมาณ หมายถึง เครื่องมือ อย่าง

หนึ่งของรัฐบาลที่เป็นเอกสารแสดงถึงความต้องการของรัฐบาล หรือหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะแผนทางการเงินและโครงการที่จะดำเนินการในปีงบประมาณหนึ่ง ๆ โดยที่รัฐบาลได้สัญญาต่อรัฐสภา และประชาชนที่จะใช้เงินภายใต้เงื่อนไขที่ตกลงกัน”

2. นิยามศัพท์

“ส่วนราชการ” หมายความว่า ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

“การจัดสรรงบประมาณ” หมายความว่า การแบ่งสรรงบประมาณรายจ่ายตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม เพื่อให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจใช้จ่ายหรือให้กอนี้ผูกพัน ทั้งนี้ อาจดำเนินการโดยใช้การอนุมัติเงินประจำงวด หรือโดยวิธีการอื่นใดตามที่สำนักงบประมาณกำหนด

“เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ” หมายความว่า ผลสัมฤทธิ์ที่รัฐบาลต้องการจะให้เกิดต่อประชาชนและประเทศ ตามที่กำหนดไว้ตามเอกสารประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือที่กำหนดขึ้นใหม่ในระหว่างปีงบประมาณ

“เป้าหมายการให้บริการของกระทรวง” หมายความว่า ผลที่กระทรวงต้องการให้เกิดขึ้นจากการให้บริการในระดับกระทรวง อันเกิดจากผลสัมฤทธิ์ของผลผลิตของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจอย่างสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน ตามที่กำหนดไว้ตามเอกสารประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือการให้บริการที่กำหนดขึ้นใหม่ในระหว่างปีงบประมาณ ซึ่งเป้าหมายการให้บริการของกระทรวงจะต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ

“เป้าหมายยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด” หมายความว่า ผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาเขตพื้นที่จังหวัด ที่จังหวัดกำหนดขึ้นโดยสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติและนโยบายรัฐบาล

“แผนงาน” หมายความว่า แผนงานที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือแผนงานที่กำหนดขึ้นใหม่ในระหว่างปีงบประมาณ

“งาน” หมายความว่า งานที่กำหนดไว้ในเอกสารประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรืองานที่กำหนดขึ้นใหม่ในระหว่างปีงบประมาณ

“โครงการ” หมายความว่า โครงการที่กำหนดไว้ในเอกสารประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือโครงการที่กำหนดขึ้นใหม่ในระหว่างปีงบประมาณ

“ผลผลิต” หมายความว่า ผลผลิตการให้บริการที่ดำเนินงานโดยส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจทั้งในรูปแบบของการให้บริการโดยตรง หรือโดยการใช้วัสดุสิ่งของและหรือสิ่งก่อสร้าง เพื่อนำไปใช้ในการให้บริการแก่ประชาชน องค์การภายนอกส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจนั้น โดยมีตัวชี้วัดผลสำเร็จในเชิงปริมาณ คุณภาพ เวลา รวมทั้งค่าใช้จ่ายตามที่ได้กำหนดไว้ในเอกสารประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือที่กำหนดขึ้นใหม่ในระหว่างปีงบประมาณ

“งบรายจ่าย” หมายความว่า กลุ่มวัตถุประสงค์ของรายจ่าย ที่กำหนดให้จ่ายตามแผนงาน งานหรือโครงการตามหลักการจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณที่สำนักงานงบประมาณกำหนดได้แก่ งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบลงทุน งบเงินอุดหนุน และงบรายจ่ายอื่น

“เงินอุดหนุนราชการ” หมายความว่า เงินอุดหนุนราชการตามระเบียบว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อรองจ่ายตามโครงการเงินกู้จากต่างประเทศ

“แผนการปฏิบัติงาน” หมายความว่า แผนการดำเนินงานของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ในรอบปีงบประมาณที่แสดงรายละเอียดผลผลิตและหรือกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการให้บริการของกระทรวงและเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของรัฐบาล ที่กำหนดในรอบปีงบประมาณ

“แผนการใช้จ่ายงบประมาณ” หมายความว่า แผนแสดงรายละเอียดการใช้รายจ่ายงบประมาณของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ เพื่อดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงาน

“สำนักเบิกส่วนกลาง” หมายความว่า กรมบัญชีกลาง

“สำนักเบิกส่วนภูมิภาค” หมายความว่า สำนักงานคลังจังหวัด สำนักงานคลังจังหวัด ณ อำเภอ และสำนักงานคลังอำเภอด้วย

“การโอนงบประมาณ” หมายความว่า การโอนเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณของงานหรือโครงการใด ไปงานหรือโครงการอื่นภายในงบรายจ่ายเดียวกัน หรือการถอนเงินต่างงบรายจ่ายในงานหรือโครงการเดียวกันภายใต้แผนงานเดียวกัน

“การเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณ” หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงรายการและหรือจำนวนเงินของรายการ ที่กำหนดไว้ภายใต้บทย่อยของแผนงาน งานหรือโครงการเดียวกัน

“รายการก่องนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ” หมายความว่า รายการงบประมาณรายจ่ายที่กำหนดให้ต้องจ่ายเงินงบประมาณเกินหนึ่งปีงบประมาณขึ้นไปในขณะที่ได้ก่องนี้ผูกพัน

3. ความสำคัญและประโยชน์ของงบประมาณ

งบประมาณ มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอยู่หลายประการ รัฐบาลสามารถนำเอางบประมาณแผ่นดินมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศให้เจริญก้าวหน้า และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนดังต่อไปนี้

1. ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศ รัฐบาลสามารถจัดงานต่าง ๆ ทุกงานที่รัฐบาลประสงค์จะดำเนินการไว้ในงบประมาณ ตามที่รัฐบาลเห็นว่าจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและตามกำลังเงินที่มีอยู่ และให้ทุกส่วนราชการดำเนินงานตามที่ได้กำหนดไว้ในงบประมาณนั้น ๆ โดยให้มีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแผนงานที่วางไว้ เพื่อป้องกันการรั่วไหล และการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นของหน่วยงานลดลง
2. ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ งบประมาณเป็นรายจ่ายจำนวนมาก การใช้จ่ายของรัฐบาล หากใช้จ่ายให้ดีและถูกต้องจะสามารถพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน และเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมหาดล โดยรัฐบาลต้องพยายามใช้จ่าย และจัดสรรงบประมาณให้เกิดประสิทธิผลและไปสู่โครงการที่จำเป็นและเป็นโครงการในด้านการลงทุน เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลและไปสู่โครงการที่จำเป็นและเป็นโครงการในด้านการลงทุน เพื่อก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างแท้จริง
3. เป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผนในการจะใช้จัดสรรทรัพยากรเงินงบประมาณไปในแต่ละด้านว่าจะจัดสรรไปด้านใดเท่าไร และนานเท่าไร และมีการวางแผนการปฏิบัติงานในการใช้จ่ายทรัพยากรนั้นด้วย
4. เป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ประชาชนที่เป็นธรรม โดยรัฐบาลจะจัดสรรเงินงบประมาณไปสู่จุดที่ช่วยยกฐานะของประชาชนที่ยากจนให้มีรายได้สูงขึ้น เช่น จัดสรรงบประมาณให้มีการสร้างสาธารณูปโภค ไปสู่ประชาชนที่ยากจนในชนบทมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น
5. เป็นเครื่องมือในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงินการคลังของประเทศ โดยรัฐบาลจัดสรรเงินงบประมาณให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจ เช่น ในขณะนี้เศรษฐกิจของประเทศไทย

ภาวะเงินฝืดอยู่ รัฐบาลก็สามารถใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยจัดเงินงบประมาณที่จะใช้จ่ายให้มีการใช้จ่ายที่สูงและให้สูงกว่างบประมาณรายรับที่รัฐบาลเก็บเข้ามา จากการเก็บภาษีอากร และรายได้อื่น ๆ ของรัฐบาล

6. เป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์งานและผลงานที่รัฐบาลจะดำเนินการให้แก่ประชาชน และประเทศชาติ เนื่องจากงบประมาณเป็นที่รวมทั้งหมดของงานและแผนงานที่รัฐบาลจะดำเนินการในแต่ละปี ด้านสังคม ด้านอุตสาหกรรม ด้านเกษตร ฯลฯ ดังนั้น รัฐบาลสามารถใช้งบประมาณ หรือเอกสารงบประมาณที่แสดงถึงงานต่าง ๆ ที่รัฐบาลจะทำ ให้แก่ประชาชนและประเทศชาติ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ เพื่อประชาชนจะได้ทราบว่าเงินภาษีอากรต่าง ๆ ที่ประชาชนได้เสียให้แก่รัฐนั้น รัฐได้นำมาทำประโยชน์อะไรให้แก่ประชาชนบ้าง ประชาชนจะได้มีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ ร่วมกับรัฐบาลด้วยการเสียภาษีอากรด้วยความเต็มใจและศรัทธาในผลงานของรัฐบาลต่อไป

4. ปัจจัยที่มีส่วนในการกำหนดงบประมาณ

1. ปัจจัยทางกฎหมาย เช่น คำสั่ง ระเบียบ พระราชบัญญัติ ฯลฯ เกี่ยวกับงบประมาณ ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลา วิธีการจัดสรรเงิน สิทธิและความรับผิดชอบในกระบวนการงบประมาณ ปัจจัยทางกฎหมาย นับว่ามีความสำคัญมาก เพราะทุกขั้นตอนของการงบประมาณถูกควบคุมโดยกฎหมาย

2. ปัจจัยทางการเมือง เช่น การปฏิบัติการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เป็นนโยบายของรัฐ การไม่เข้าใจในความสำคัญและความจำเป็นของบทบาทของการเมือง อาจจะทำให้งบประมาณล้นเหลือได้

3. ปัจจัยทางการบริหาร เช่น บทบาทหรืออำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางในการจัดทำและควบคุมการเบิกจ่ายงบประมาณของประเทศ เช่น สำนักงานงบประมาณ กรมบัญชีกลาง สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ฯลฯ หากมีรากฐานการดำเนินงานด้านการบริหารไม่มีประสิทธิภาพแล้ว อาจจะเป็นผลให้งบประมาณล้นเหลือได้

4. ปัจจัยทางฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น รัฐสภา ซึ่งเป็นองค์กรที่มีบทบาทในด้านการควบคุมหรืออนุมัตินโยบายของรัฐบาล หากมีพื้นฐานในด้านการงบประมาณไม่ดีแล้ว อาจจะเป็นผลให้แนวทางด้านการพิจารณาจัดสรรงบประมาณขาดประสิทธิภาพได้

5. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งได้แก่ ความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับศักยภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมนั้น นับเป็นความจำเป็นอย่างมากในด้านการจัดหางบประมาณ เพราะจะเป็นผลให้สามารถทราบถึงความต้องการของประเทศที่แท้จริงได้ การจัดทำอย่างมีประสิทธิภาพ มีความถูกต้อง

แม่นยำ การวิเคราะห์สถิติต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทั้งปัจจุบันและในอนาคตจึงต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอ และสามารถนำมาใช้ได้อย่างทันกับความต้องการด้วย

6. ปัจจัยทางการประมาณการ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงอนาคตหรือเป็นเรื่องของการวางแผนระยะยาวไว้ล่วงหน้า เพื่อนำมาใช้ร่วมพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด

7. ปัจจัยทางความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลระดับต่าง ๆ ภายในประเทศ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดสรรเพื่อไม่ให้เกิดผลต่อการบริหารในแต่ละระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับกลาง จังหวัด หรือท้องถิ่น ซึ่งส่วนใหญ่รัฐบาลในส่วนกลางย่อมจะมีอิทธิพลต่อระดับที่รองลงมา โดยเฉพาะในการจัดสรรเงินอุดหนุน เงินช่วยเหลือ หรือเงินงบประมาณจังหวัด สำหรับให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่นเป็นผู้ใช้จ่าย เพื่อดำเนินการให้เกิดผลในสังคมแห่งชาติ

5. รูปแบบของงบประมาณ

การจำแนกงบประมาณที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยทั่วไปจำแนกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. จำแนกตามหน่วยงาน เป็นการจำแนกงบประมาณที่ได้จัดสรรออกไปตามกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวการปฏิบัติงานของหน่วยงานอย่างเป็นระบบ และมีความสัมพันธ์เป็นลำดับในเชิงการจัดองค์กรของรัฐบาล

2. จำแนกตามลักษณะงาน เป็นการจำแนกงบประมาณตามประเภทของงาน ผลผลิต หรือ กิจกรรม เพื่อแสดงให้เห็นถึงกิจกรรมในลักษณะของแผนงาน งานโครงการต่าง ๆ ที่รัฐบาลจะดำเนินการปฏิบัติในรอบปี

3. จำแนกตามลักษณะการใช้งบประมาณ เป็นการจำแนกงบประมาณตามกลุ่มของทรัพยากร หรือปัจจัยที่จัดหามาใช้ในการดำเนินงานตามผลผลิต กิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน เพื่อให้ได้เห็นถึงรายละเอียดของปัจจัยทั้งขนาด ชนิด และปริมาณ เพื่อเป็นประโยชน์ในด้านการควบคุมติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอนและมีประสิทธิภาพ

4. จำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ เป็นการจำแนกงบประมาณโดยอาศัยตัวแปรทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อนโยบายและเป้าหมายของรัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การกระจายรายได้ การสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจ และการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เป็นต้น การจำแนกงบประมาณเพื่อพัฒนากับงบประมาณรายจ่ายปกติ และจำแนกตามลักษณะรายจ่ายลงทุน รายจ่ายประจำ และรายจ่ายชำระคืนเงินกู้

6. ระบบงบประมาณ

การงบประมาณโดยทั่วไปจะประกอบด้วยหน้าที่หลัก 3 ประการ คือ การวางแผนการจัดการ และการกำกับและติดตามงาน อันจะเป็นผลให้การจัดสรรงบประมาณเป็นไปโดยประสิทธิภาพ และเพื่อให้สอดคล้องกับหน้าที่หลักดังกล่าว ระบบงบประมาณจึงอาจจำแนกได้เป็น 3 ระบบ คือ

1. ระบบงบประมาณเพื่อการวางแผน ระบบงบประมาณนี้จะอยู่ในรูปของการแจกแจงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการปฏิบัติกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยอาจจัดไว้ในรูปของแผนงาน งานโครงการ สำหรับเป็นแนวทางปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ระบบงบประมาณเพื่อการจัดการ เป็นระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นที่ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของรัฐบาล โดยพิจารณาถึงผลงาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานเป็นหลัก และไม่คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรที่ต้องใช้ในกิจกรรมนั้น ๆ มากนัก การใช้ระบบงบประมาณเพื่อการจัดการอย่างได้ผลเต็มที่นั้น ผู้ดำเนินการจะต้องมีมาตรการในการจัดงานที่ดี และมีระบบบัญชีที่แสดงราคาต่อหน่วยสำหรับคำนวณค่าใช้จ่ายได้อย่างถูกต้อง และแน่นอนด้วย

3. ระบบงบประมาณเพื่อการควบคุม เป็นระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นถึงการใช้จ่ายและทรัพยากรที่จัดทามาใช้ในการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อป้องกันมิให้เกิดข้อผิดพลาดในการใช้จ่ายเป็นสำคัญ ระบบงบประมาณแบบนี้ โดยทั่วไปมิได้พะวงถึงผลผลิตหรือผลสำเร็จของกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นจากการใช้จ่ายมากนัก เพียงแต่จะกำกับและควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปอย่างถูกต้อง และให้สามารถควบคุมการตรวจสอบได้โดยละเอียดทุกขั้นตอนเท่านั้น

7. ขั้นตอนการจัดทำงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547

1. สำนักงบประมาณร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป้าหมาย/ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547 โดยคำนึงถึงนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 นโยบายการคลัง และวงเงินงบประมาณของประเทศ

2. คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบนโยบายงบประมาณ เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 งบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง 2 ปี และเป้าหมาย/ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณประจำปี

3. สำนักงบประมาณร่วมกับกระทรวงต่าง ๆ ดำเนินการแปลงเป้าหมายและยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณประจำปี เป็นเป้าหมายการให้บริการและยุทธศาสตร์กระทรวงในลักษณะบูรณาการ

โดยอาศัย Value Chain techniques, Intervention logic เข้ามาวิเคราะห์ โดยอยู่ภายในกรอบวงเงินงบประมาณของแต่ละกระทรวง

4. กระทรวงและส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันดำเนินการทบทวนและนำเสนอผลผลิต และตัวชี้วัด ที่มีความสอดคล้องและเห็นความเชื่อมโยงกับเป้าหมายการให้บริการของแต่ละกระทรวง โดยผลผลิต จะต้องสามารถแสดงรายละเอียดตัวชี้วัดในเชิงปริมาณ คุณภาพ ระยะเวลา และราคา

5. ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ ดำเนินการจัดทำประมาณการค่าใช้จ่ายของผลผลิต เพื่อใช้สำหรับขอรับการจัดสรรงบประมาณ

6. ส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจจัดส่งรายละเอียดค่าของงบประมาณประจำปี และประมาณการรายจ่ายล่วงหน้า 3 ปี ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดผลผลิต ตัวชี้วัด เป้าหมายการให้บริการที่เกี่ยวข้องงบประมาณของผลผลิต แผนการดำเนินงาน

7. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพิจารณาถ่วงน้ำหนักของงบประมาณตามข้อ 6 และรวบรวมนำเสนอสำนักงบประมาณเพื่อดำเนินการในขั้นตอนการพิจารณาของสำนักงบประมาณต่อไป

8. การจัดทำแผนงบประมาณ

1. การขอรับการจัดสรรงบประมาณ ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจัดทำแผนการปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ จัดส่งให้สำนักงบประมาณในการขอรับการจัดสรรงบประมาณครั้งแรกของปีงบประมาณตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงบประมาณกำหนด

2. การจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจพิจารณาดำเนินการเพื่อจัดทำผลผลิตหรือโครงการ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการให้บริการของกระทรวงตามวงเงินที่ระบุไว้ในเอกสารประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3. แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ให้จัดทำตามผลผลิต หรือโครงการที่กำหนดไว้ในเอกสารประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ตามสำนักงบประมาณกำหนด

4. การจัดทำแผนการปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณรวมทั้งรายงานผลการจัดหารุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้างประจำปีงบประมาณ ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจัดทำหรือวางระบบข้อมูลเพื่อรองรับการรายงานผลและการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามผลผลิตและ

หรือกิจกรรมหลัก พร้อมกับกำหนดค่าหรือเกณฑ์การวัดของตัวชี้วัดผลสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้ หรือที่ได้ตกลงกับสำนักงบประมาณ เพื่อใช้ในการรายงานผลและการติดตามประเมินผล

9. การจัดสรรงบประมาณและการใช้จ่าย

1. แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่สำนักงบประมาณให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจใช้เป็นหลักในการใช้จ่ายและเบิกจ่ายงบประมาณ

2. เมื่อส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจได้ส่งแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้สำนักงบประมาณแล้ว สำนักงบประมาณจะพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจให้สอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณภายในวงเงินที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

การจัดสรรงบประมาณโดยใช้การอนุมัติเงินประจำงวด สำนักงบประมาณจะระบุงบประมาณรายจ่ายในแต่ละแผนงาน งานหรือโครงการ และประเภทงบรายจ่ายไว้ที่สำนักเบิกส่วนกลาง เว้นแต่งบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคจะระบุสำนักเบิกไว้ที่สำนักเบิกส่วนภูมิภาคแต่ละแห่ง ตามที่ตั้งของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจนั้น

3. กรณีส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจไม่จัดส่งแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ สำนักงบประมาณจะพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

4. การจัดสรรงบประมาณที่มีใช้รายการก่อนนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ สำหรับรายการครุภัณฑ์ที่มีวงเงินต่อหน่วยตั้งแต่หนึ่งล้านบาทขึ้นไป รายการที่ดินและสิ่งก่อสร้างที่มีวงเงินต่อหน่วยตั้งแต่สิบล้านบาทขึ้นไป จะจัดสรรให้ตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่สำนักงบประมาณให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจใช้เป็นหลักในการใช้จ่ายและเบิกจ่ายงบประมาณ

สำหรับการกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะครุภัณฑ์ การออกแบบรูปและรายการก่อสร้างโดยละเอียด และการกำหนดจำนวนเนื้อที่ของที่ดิน สถานที่ตั้งและราคา ตลอดจนการดำเนินการจัดหา ให้หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้ารัฐวิสาหกิจควบคุมดูแล เพื่อให้การจัดหาครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง และที่ดิน เป็นไปตามความจำเป็นและเหมาะสม รวมทั้งมีความคุ้มค่าและประหยัด

ในการจัดหาครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ขอให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนให้เป็นไปตามมาตรฐานของทางราชการ

5. การจัดหาครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง หากส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงรายละเอียดรายการการจัดสรรงบประมาณที่สำนักงบประมาณอนุมัติให้แล้วโดยไม่เพิ่มวงเงิน ให้กระทำได้โดยไม่ต้องขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ

6. การขอจัดสรรงบประมาณและการใช้รายจ่ายสำหรับรายการก่อนนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ ให้ดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการก่อนนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ

7. การขอจัดสรรงบประมาณของแผนงาน ที่มีโครงการเงินกู้จากต่างประเทศรวมอยู่ด้วย และมีกรณีต้องใช้เงินกู้จากต่างประเทศสมทบกับเงินบาท ให้ขอใช้เงินทดรองราชการ พร้อมกับการขอจัดสรรงบประมาณของแผนงานนั้นด้วย โดยให้ระบุจำนวนเงินของแต่ละงบรายจ่ายที่ขอใช้จ่ายเงินทดรองราชการ และระบุสำนักเบิกไว้ที่สำนักเบิกส่วนกลาง

8. เมื่อส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจได้รับการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงบประมาณแล้ว ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเร่งดำเนินการโอนจัดสรรงบประมาณของแผนงาน งานหรือโครงการ และงบรายจ่ายใด ๆ ยกเว้นงบบุคลากรประเภทเงินเดือน และค่าจ้างประจำ ไปยังสำนักเบิกส่วนภูมิภาคนั้น ตามแผนที่กำหนดไว้โดยเร็ว

การโอนจัดสรรงบประมาณไปยังสำนักเบิกส่วนภูมิภาคใดตามวรรคหนึ่ง จะต้องพิจารณาโอนจัดสรรงบประมาณ เพื่อสามารถดำเนินงานได้สอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงบประมาณ และเมื่อได้ดำเนินการโอนจัดสรรงบประมาณแล้ว ขอให้รายงานสำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทราบโดยเร็ว แต่อย่างช้าต้องไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ออนจัดสรรงบประมาณ

9. การใช้จ่ายที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในแต่ละงบรายจ่ายของแต่ละงานหรือโครงการภายใต้แผนงานเดียวกัน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังนี้

(1) งบบุคลากร ให้ใช้จ่ายเป็นรายจ่ายใด ๆ ที่สำนักงบประมาณกำหนดว่าเป็นรายจ่ายงบรายจ่ายนี้ และให้ถัวจ่ายกันได้ ยกเว้นรายจ่ายประเภทเงินเดือนอัตราตั้งใหม่ และค่าจ้างประจำอัตราตั้งใหม่ ให้ใช้จ่ายได้ตามที่สำนักงบประมาณกำหนดในใบยืนยันยอดเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำอัตราตั้งใหม่ประจำปีงบประมาณที่ส่งให้กรมบัญชีกลาง หรือตามที่จะได้รับความตกลงจากสำนักงบประมาณ

(2) งบดำเนินงาน ให้ใช้จ่ายเป็นรายจ่ายใด ๆ ซึ่งสำนักงบประมาณกำหนดว่า เป็นรายจ่ายในประเภทงบรายจ่ายนี้ และให้ถัวจ่ายกันได้ภายในงบรายจ่ายนี้ เว้นแต่รายจ่ายประเภทค่าสาธารณูปโภคให้นำไปใช้จ่ายในประเภทอื่นภายในงบรายจ่ายนี้ได้หากไม่มีหนี้ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระ

(3) งบลงทุน ให้ใช้จ่ายเป็นรายจ่ายใด ๆ ซึ่งสำนักงบประมาณกำหนดว่าเป็นรายจ่ายในงบรายจ่ายนี้ ตามรายการและวงเงินที่ได้รับการจัดสรร ทั้งนี้ ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณด้วย

(4) งบเงินอุดหนุน ให้ใช้จ่ายเป็นรายจ่ายใด ๆ ซึ่งสำนักงบประมาณกำหนดว่าเป็นรายจ่ายในงบรายจ่ายนี้ ดังนี้

ก. ประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป ให้ใช้จ่ายตามรายการและจำนวนเงินที่กำหนดในเอกสารประกอบการจัดสรรงบประมาณ

ข. ประเภทเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ให้ใช้จ่ายตามรายการ จำนวนเงินและรายละเอียดอื่นใด ที่กำหนดในเอกสารประกอบการจัดสรรงบประมาณ

(5) งบรายจ่ายอื่น ให้ใช้จ่ายเป็นรายจ่ายใด ๆ ซึ่งสำนักงบประมาณกำหนดว่าเป็นรายจ่ายในงบรายจ่ายนี้ และให้เบิกจ่ายตามรายการและจำนวนเงินที่กำหนดในเอกสารประกอบการจัดสรรงบประมาณ

10. การปรับเปลี่ยนงบประมาณ

1. การโอนและหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณ ให้ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินการ หรือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหรือคุณภาพการให้บริการ หรือเพื่อการพัฒนาบุคลากรหรือเทคโนโลยี หรือเพื่อสนับสนุนการบริหารราชการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด โดยให้คำนึงถึงความประหยัด คุ่มค่า และจะต้องแสดงผลความจำเป็นหรือความเหมาะสมได้ ทั้งนี้ ต้องไม่ทำให้เป้าหมายผลผลิตตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ลดลงในสาระสำคัญ และต้องไม่ให้มีหนี้ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

2. หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้ารัฐวิสาหกิจมีอำนาจโอนและหรือเปลี่ยนแปลงงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณภายใต้แผนงานเดียวกัน ดังนี้

(1) โอนในระหว่างงบบุคลากรและงบดำเนินงาน

(2) โอนจากงบบุคลากร งบดำเนินงาน งบเงินอุดหนุน หรืองบรายจ่ายอื่นไปตั้งจ่ายในงบลงทุน เพื่อสมทบหรือกำหนดเป็นค่าจัดหาครุภัณฑ์ที่มีวงเงินต่อหน่วยต่ำกว่าหนึ่งล้านบาท หรือสิ่งก่อสร้างที่มีวงเงินต่อหน่วยต่ำกว่าสิบล้านบาท

(3) โอนจากงบเงินอุดหนุนหรืองบรายจ่ายอื่น ไปตั้งจ่ายงบบุคลากร หรืองบดำเนินงาน

(4) โอนและหรือเปลี่ยนแปลงรายการในระหว่างรายการครุภัณฑ์ที่มีวงเงินต่อหน่วยต่ำกว่าหนึ่งล้านบาท และรายการสิ่งก่อสร้างที่มีวงเงินต่อหน่วยต่ำกว่าสิบล้านบาท ไม่ว่าจะอยู่ในงบรายจ่ายใด ไปสมทบหรือไปกำหนดเป็นรายการครุภัณฑ์ที่มีวงเงินต่อหน่วยต่ำกว่าหนึ่งล้านบาท หรือรายการสิ่งก่อสร้างที่มีวงเงินต่อหน่วยต่ำกว่าสิบล้านบาท

3. หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้ารัฐวิสาหกิจ มีอำนาจโอนหรือเปลี่ยนแปลงงบประมาณเหลือจ่ายที่ได้ดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายผลผลิตที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ หรือจากการจัดซื้อจัดจ้างแล้วไปกำหนดเป็นรายการใด ๆ ในแผนงานเดียวกันหรือต่างแผนงานได้ แต่ต้องไม่ก่อให้เกิดรายการผูกพันข้ามปีงบประมาณ และหากกำหนดเป็นรายการครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างจะต้องมีวงเงินต่อหน่วยต่ำกว่าหนึ่งล้านบาท และต่ำกว่าสิบล้านบาทตามลำดับ หรือหากกรณีมีหนี้ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระให้โอนไปชำระหนี้ค่าสาธารณูปโภคเป็นลำดับแรก

4. ในกรณีส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับรายการครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างที่มีใช้รายการก่อนนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณในงบรายจ่ายของงานหรือโครงการใด แต่ไม่อาจจัดหาได้ด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้ารัฐวิสาหกิจมีอำนาจโอนและหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณในงบรายจ่ายต่าง ๆ ภายใต้แผนงานเดียวกันหรือนำเงินนอกงบประมาณไปเพิ่มวงเงินรายการครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างนั้นได้ไม่เกินร้อยละสิบของวงเงินที่ได้รับจัดสรร

กรณีรายการครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ไม่อาจจัดหาได้นั้น เป็นรายการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ โดยมีเงินนอกงบประมาณสมทบอยู่แล้ว ให้ใช้เงินนอกงบประมาณไปเพิ่มได้ไม่เกินร้อยละสิบของวงเงินรายการนั้น แต่หากเงินนอกงบประมาณมีไม่เพียงพอและจะใช้เงินงบประมาณไปเพิ่ม ให้เพิ่มได้ไม่เกินร้อยละสิบของวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

5. การโอนและหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้ขอทำความเข้าใจความตกลงกับสำนักงบประมาณ

6. หัวหน้าส่วนราชการจะมอบอำนาจ เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการตามระเบียบนี้ ให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดตามที่เห็นสมควรก็ได้

7. เมื่อหัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้ารัฐวิสาหกิจ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดได้สั่งโอนและหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ให้รายงานสำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทราบโดยเร็ว แต่อย่างช้าต้องไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่โอนและหรือเปลี่ยนแปลงรายการ

11. การจัดสรรงบกลาง และการใช้จ่ายงบกลาง

1. สำนักงบประมาณจะจัดสรรงบกลางให้กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ตามวงเงินที่ระบุในเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อกรมบัญชีกลางจัดสรรให้ส่วนราชการต่าง ๆ เบิกจ่ายได้ตามจำนวนที่ต้องเบิกจ่ายจริง สำหรับงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการดังต่อไปนี้

- (1) เงินเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ
- (2) เงินช่วยเหลือข้าราชการ ลูกจ้างและพนักงานของรัฐ
- (3) เงินเลื่อนขั้นเลื่อนอันดับและเงินปรับวุฒิข้าราชการ
- (4) เงินสำรองเงินสมทบและเงินชดเชยของข้าราชการ
- (5) เงินสมทบของลูกจ้าง
- (6) ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลข้าราชการลูกจ้างและพนักงานของรัฐ

ทั้งนี้ รายการตาม (1) (2) (4) (5) และ (6) ให้เบิกจ่ายโดยตรง ส่วนรายการตาม (3) และรายจ่ายงบกลางรายการอื่น ๆ ให้โอนไปตั้งจ่ายในงบบุคลากรประเภทเงินเดือนค่าจ้างประจำหรือค่าจ้างชั่วคราวของแผนงาน งานหรือโครงการใด ๆ ในงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการ แล้วแต่กรณี

รายจ่ายงบกลางแต่ละรายการให้เบิกจ่ายเป็นรายจ่ายประเภทต่าง ๆ ซึ่งสำนักงบประมาณกำหนดว่าเป็นรายจ่ายที่ต้องเบิกจ่ายจากเงินงบกลางรายการนั้น ๆ และให้ตั้งจ่ายกันได้ระหว่างประเภทต่าง ๆ ภายใต้อย่างเดียวกัน

2. ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใดมีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณรายจ่ายงบกลางรายการใด ๆ นอกจากรายการตามข้อ 1 ให้ทำความเข้าใจกับสำนักงบประมาณ โดยให้แสดงรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายที่จะขอไปใช้ในแผนงาน งานหรือโครงการใด จะเบิกจ่ายในงบรายจ่ายใด เป็นจำนวนเท่าใด และหรือจะนำไปใช้ในการสนับสนุนเป้าหมายการให้บริการของกระทรวง และผลผลิตของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใด โดยให้ชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นในการขอใช้งบประมาณรายจ่ายงบกลาง หรือแสดงรายละเอียดอื่นใดตามที่สำนักงบประมาณกำหนด พร้อมทั้งระบุสำนักเบิกที่จะเบิกจ่าย

3. เมื่อสำนักงบประมาณได้ให้ความตกลงในการใช้งบกลางรายการใดแล้วจะจัดสรรงบกลางรายการนั้น ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่สำนักเบิกที่ขอรับการจัดสรร

4. งบประมาณรายจ่ายงบกลางรายการใดที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจได้รับการจัดสรรงบประมาณและนำไปใช้จ่ายบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว มีเงินเหลือจ่ายให้นำส่งคืนคลัง เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นจะต้องนำไปใช้จ่ายในรายการอื่น ๆ ให้ขอทำความเข้าใจกับสำนักงบประมาณก่อน

12. การติดตามผล ประเมินผล และการรายงานผล

ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจัดให้มีระบบติดตามประเมินผลการทำงานและการใช้จ่ายงบประมาณ และให้จัดทำรายงาน ดังนี้

1. ผลการทำงาน และผลการใช้จ่ายงบประมาณ ตามเกณฑ์การวัดของตัวชี้วัดผลสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้ หรือที่ได้ตกลงกับสำนักงบประมาณตามแผนการทำงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ พร้อมทั้งปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข ตามแบบที่สำนักงบประมาณกำหนดส่งให้สำนักงบประมาณเมื่อสิ้นระยะเวลาในแต่ละไตรมาสภายในสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นไตรมาส

2. รายงานประจำปี que แสดงถึงความสำเร็จของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายการให้บริการระดับกระทรวง โดยมีตัวชี้วัดที่ชัดเจนส่งสำนักงบประมาณภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

กรณีส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใดไม่จัดส่งรายงานตามระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันควรให้หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้ารัฐวิสาหกิจแสดงเหตุผลความจำเป็นต่อผู้อำนวยการสำนักงบประมาณด้วย

3. สำนักงบประมาณจะติดตามประเมินผลการทำงาน และผลการใช้จ่ายงบประมาณจากรายงานและหรือด้วยวิธีการอื่นใด เพื่อรายงานคณะรัฐมนตรีและเพื่อใช้ประกอบการบริหารงบประมาณรายจ่ายประจำปีและการจัดทำงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณต่อไป

บทที่ 3

แนวทางในการดำเนินงานด้านแผนงานงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547 ของกลุ่มงานกฎหมาย

ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกลุ่มงานกฎหมาย

ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบในความรับผิดชอบของกระทรวง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง งานนิติกรรมและสัญญา งานเกี่ยวกับความรับผิดชอบในทางแพ่ง งานบริการทางกฎหมาย งานคดีที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงฯ ดำเนินการเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวง ดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ตามกฎหมายของข้าราชการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ปฏิบัติงานในลักษณะและฐานะที่ปรึกษาระดับกระทรวงหรือกรมหรือหน่วยงานอื่นด้านกฎหมาย ระเบียบ คดี นิติกรรม สัญญา วินัย อุทธรณ์หรือร้องทุกข์ และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

1. การจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2547

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 ซึ่งสำนักบริหารกลาง กลุ่มงานกฎหมาย มียุทธศาสตร์กระทรวง : เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการองค์กร กลยุทธ์หน่วยงาน : ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยแรงงานให้ทันสมัยและเอื้อต่อการปฏิบัติงาน โดยมีแผนการปฏิบัติงาน แยกออกเป็น 2 ผลผลิต ดังนี้

1. ผลผลิตที่ 2 การบริหารการให้บริการด้านแรงงาน

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : ความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านแรงงานไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

กิจกรรมหลักที่ 1 ประสานเครือข่ายและดำเนินการจัดบริการด้านแรงงานให้แก่ประชาชน

เรื่องที่ 11 ให้บริการศูนย์ข้อมูลทางด้านกฎหมาย และให้คำปรึกษา ตอบข้อหารือ

ข้อกฎหมายแก่หน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนทั่วไป และกำหนดเป้าหมายไว้

จำนวน 2,000 คน/ปี

2. ผลผลิตที่ 4 การพัฒนากฎหมายข้อบังคับด้านแรงงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : จำนวนกฎหมายและข้อบังคับด้านแรงงานที่ได้รับการพัฒนาไม่ต่ำกว่า

100 ฉบับ

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : จำนวนกฎหมายและข้อบังคับที่ได้รับการพัฒนาและ

มีผลบังคับใช้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

กิจกรรมหลักที่ 1 ยกร่าง ปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย

เรื่องที่ 1 ยกร่าง ปรับปรุง แก้ไข กลั่นกรองงานเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ และข้อบังคับด้านแรงงานและกรมในสังกัด
(กำหนดเป้าหมาย : 48 ครั้ง)

เรื่องที่ 2 ประสานงานด้านคดีแรงงาน คดีแพ่ง คดีอาญา
(กำหนดเป้าหมาย : 20 ครั้ง)

เรื่องที่ 3 พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ คำร้อง คำสั่ง คำอุทธรณ์ตามกฎหมาย
(กำหนดเป้าหมาย : 50 คดี)

เรื่องที่ 4 จัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานเอกสารความรู้ด้านกฎหมายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
(กำหนดเป้าหมาย : 2/1,200 ครั้ง/เล่ม)

เรื่องที่ 5 ดำเนินการเกี่ยวกับการสอบสวนทางวินัยและอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของข้าราชการและลูกจ้างในสังกัดกระทรวงแรงงาน และสำนักงานปลัดกระทรวง
(กำหนดเป้าหมาย : 5 ครั้ง)

เรื่องที่ 6 ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
(กำหนดเป้าหมาย : 2 ครั้ง)

(ตามเอกสารภาคผนวก)

2. การจัดสรรงบประมาณและการใช้จ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2547

แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่สำนักงบประมาณให้ความเห็นชอบแล้ว ส่วนราชการใช้เป็นหลักในการใช้จ่ายและเบิกจ่ายงบประมาณ และส่งแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้สำนักงบประมาณ เพื่อพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงินภายในวงเงินที่กำหนด สำนักงบประมาณจะระบุงบประมาณรายจ่ายในแต่ละแผนงาน งานหรือโครงการ และประเภทงบรายจ่ายไว้ที่กรมบัญชีกลาง

สำนักงบประมาณได้จัดสรรเงินงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547 ให้กระทรวงแรงงาน จำนวน 12,994,254,100 บาท สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 650,985,400 บาท งบประมาณที่เหลือกระทรวงได้แบ่งจัดสรรให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานต่อไป

โดยสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ซึ่งมีสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบและดำเนินการเกี่ยวกับงบประมาณ ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานให้จัดทำแผนการปฏิบัติงาน

งบประมาณ เพื่อรวบรวมแผนการปฏิบัติงานงบประมาณเสนอสำนักงบประมาณ และสำนักบริหารกลาง กลุ่มงานคลังและพัสดุ รับผิดชอบแผนการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อควบคุมและดูแลการเบิกจ่ายเงิน งบประมาณ เมื่อแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547 ที่ได้รับความ เห็นชอบแล้วจากสำนักงบประมาณ เพื่อใช้เป็นหลักในการใช้จ่ายและเบิกจ่ายงบประมาณ โดยให้แสดง รายละเอียดงบประมาณรายจ่ายที่นำไปใช้ในแผนงาน งานหรือโครงการใด จะเบิกจ่ายในงบรายจ่ายใด เป็นจำนวนเงินเท่าใด และหรือจะนำไปใช้ในการสนับสนุนเป้าหมายการให้บริการของกระทรวง และผล ผลิตของส่วนราชการ โดยชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นในการขอใช้งบประมาณ ซึ่งสำนักบริหารกลาง กลุ่มงานกฎหมาย ได้รับการจัดสรรงบประมาณและการใช้จ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 จำนวน 1,036,200 บาท (ตามเอกสารภาคผนวก)

ซึ่งสำนักบริหารกลาง กลุ่มงานกฎหมาย ได้ดำเนินการตามแผนงานที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ โดยมีการควบคุมการใช้จ่ายเงินในแต่ละครั้งด้วยวิธีการคุมยอดของกลุ่มงานกฎหมายทุกครั้งที่มีการ ขอเบิกใช้จ่ายเงิน และทุกเดือนก็จะมีการนำบัญชีคุมยอดของกลุ่มงานกฎหมายไปเปรียบเทียบกับ กลุ่มงานคลังและพัสดุว่าตรงกันหรือไม่

3. การติดตามผล ประเมินผล และการรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินงบประมาณ พ.ศ. 2547

3.1 การติดตามผล ประเมินผล และการรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินงบประมาณ พ.ศ. 2547 (รายงานให้สำนักตรวจและประเมินผลเป็นรายเดือน)

(1) ปลัดกระทรวงแรงงาน มีบัญชาในที่ประชุมสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2546 ให้ทุกส่วนราชการเตรียมจัดทำข้อมูลผลการปฏิบัติงานจากการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปี พ.ศ. 2547 ในแต่ละเดือน โดยมีสาระสำคัญ ๆ ในเรื่องความคืบหน้าของงาน/โครงการ ปัญหา อุปสรรค วงเงินที่ใช้จ่าย โดยจำแนกว่าเป็นงานตามนโยบายรัฐบาล/กระทรวง หรือเป็นงานปฏิบัติตาม เอกสารขาวคาดแดง และพื้นที่ของโครงการนำร่องตามนโยบายรัฐบาล/กระทรวง เพื่อให้สำนักตรวจ และประเมินผล ประมวลข้อมูลและสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์วิเคราะห์ข้อมูลในการนำเสนอต่อที่ ประชุมสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานทุกเดือน

(2) เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 คณะกรรมการเร่งรัดติดตามการใช้จ่ายเงิน งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547 ของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน เพื่อกำหนดแนวทางการรายงาน

และเกณฑ์การให้สีและที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันให้นำมติที่ประชุมเสนอขออนุมัติเป็น 2 มติหลัก ดังนี้
คือ

มติที่ 1 ขอลักการรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นภาพรวมรายไตรมาส

ในการรายงานต้องนำเสนอใน 2 มติ คือ มติด้านการเบิกจ่ายเงิน โดยใช้ผลการเบิกจ่ายรายไตรมาสตามมติคณะรัฐมนตรี เป็นตัวชี้วัด และมติด้านผลงานจะใช้เป้าหมายผลงานรายไตรมาสตามแผนปฏิบัติงานเป็นตัวชี้วัด

เกณฑ์การกำหนดสีเรื่องเงิน

- 1.1 เบิกจ่ายได้เกินกว่าเป้าหมาย ให้เป็นสีเขียว
- 1.2 เบิกจ่ายได้ต่ำกว่าเป้าหมายไม่เกิน 1.0% ให้เป็นสีเหลือง
- 1.3 เบิกจ่ายได้ต่ำกว่าเป้าหมายเกิน 1.0% ให้เป็นสีแดง

เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานได้รับงบประมาณ รวม 649.47 ล้านบาท

เป้าหมายตามมติ ครม. ไตรมาสที่ 1 (23%)	เบิกจ่าย 23% ขึ้นไป	เบิกจ่ายระหว่าง 22 – 23%	เบิกจ่ายต่ำกว่า 22%
149.38	149.39	142.88 – 149.38	142.87
ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท

สีเขียว

สีเหลือง

สีแดง

เกณฑ์การกำหนดสีเรื่องผลงาน

ใช้เป้าหมายผลงานตามแผนปฏิบัติการแต่ละไตรมาส เป็น 100%

- 2.1 ทำผลงานได้เกินเป้าหมาย 100% ให้เป็นสีเขียว
- 2.2 ทำผลงานได้ระหว่าง 95 – 100% ให้เป็นสีเหลือง
- 2.3 ทำผลงานได้ต่ำกว่า 95% ให้เป็นสีแดง

เช่น ในผลผลิตที่ 1 การจัดทำนโยบาย แผน และยุทธศาสตร์ด้านแรงงาน ไตรมาสที่ 1 ต้องทำผลงาน (หมายถึงจำนวนเรื่องและเปอร์เซ็นต์ผลสำเร็จของงานตามแผนปฏิบัติการ) ได้ 48 เรื่อง

เป้าหมายตามแผน ปฏิบัติงาน ไตรมาสที่ 1 (100%)	มีผลงานเกิน 100%	มีผลงานระหว่าง 95 - 100%	มีผลงานต่ำกว่า 95%
48 เรื่อง	49 เรื่อง	45 - 48 เรื่อง	44 เรื่อง

สีเขียว

สีเหลือง

สีแดง

ถ้ากลุ่มงาน/สำนักใด ผลผลิตใดที่ตกเกณฑ์สีแดงและสีเหลือง จะต้องรายงานความคืบหน้าการเร่งรัดการดำเนินงานต่อปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นประจำทุกเดือน จนกว่าผลงานในส่วนความรับผิดชอบจะหลุดพ้นจากสีแดง สีเหลือง

**มติที่ 2 เรื่องการรายงานผลการปฏิบัติงานเฉพาะหน้าหลังสิ้นสุดเดือน
กุมภาพันธ์ 2547**

เหตุผลที่มีมตินี้เนื่องจากเมื่อสิ้นสุดไตรมาสที่ 1 รายงานผลการเบิกจ่ายเงิน และผลงานยังไม่มีกำหนดเกณฑ์การให้สีเพื่อบ่งบอกสถานะถึงผลการปฏิบัติงาน ดังนั้น ที่ประชุมจึงมีมติให้รายงานเป็นการเฉพาะหน้า สำหรับผลงาน 5 เดือน (ตุลาคม 2546 – กุมภาพันธ์ 2547)

หลักเกณฑ์การกำหนดสีและการดำเนินงานเช่นเดียวกันกับมติในหลักการที่ 1 แต่สำหรับเกณฑ์การชี้วัดเรื่องเงินให้นำเป้าหมายตามมติคณะรัฐมนตรี ไตรมาสที่ 2 ที่กำหนดไว้ 45% มาเป็นฐานคิดเฉลี่ยสำหรับ 6 เดือน ดังนั้น ณ สิ้นสุด เดือนกุมภาพันธ์ 2547 ต้องมีผลการเบิกจ่ายได้ไม่ต่ำกว่า 37.5% ของวงเงินที่ได้รับจัดสรร จึงจะได้เกณฑ์สีเขียว

เกณฑ์ชี้วัดเรื่องผลงานให้นำเป้าหมายผลงานตามแผนปฏิบัติการในไตรมาสที่ 1 และ 2 มาเป็นฐานในการคิดเฉลี่ยผลงานที่ต้องทำได้

สูตรการคำนวณ

$$(1) \text{ค่าผลสำเร็จของงานเฉลี่ย} = \frac{\text{ผลรวม\% ผลสำเร็จของงานทุกเรื่อง}}{\text{จำนวนเรื่อง}}$$

(2) การใช้สีสัญญาณ

เงื่อนไข ต้องทำได้ไม่ต่ำกว่า 95% ของผลงาน (เป้าหมาย) จะได้สีเหลือง

95% ของ 41.67% = 39.59 % เป็นสีเหลือง และกำหนดเกณฑ์การให้สัญญาณ

ทำผลงานได้ต่ำกว่า 39.58% = สีแดง
ทำผลงานได้ 39.59 – 41.66% = สีเหลือง
ทำผลงานได้ 41.67% = สีเขียว

หรือ

สีแดง < 39.59 – 41.66 < สีเขียว
สีเหลือง

เกณฑ์การกำหนดสีสัญญาณของผลการใช้จ่ายเงิน (ผลการใช้จ่ายเงิน 5 เดือน) เทียบเป้าหมาย ผลการใช้จ่ายเงินทั้งปี เป็น 100%

1. ผลการใช้จ่ายเงินได้เกินเป้าหมาย 37.5% ขึ้นไป ให้เป็นสีเขียว
2. ผลการใช้จ่ายเงินได้ระหว่าง 37.13% - 37.49% ให้เป็นสีเหลือง
3. ผลการใช้จ่ายเงินได้ต่ำกว่า 37.12% ให้เป็นสีแดง

หรือ

สีแดง < 37.13 – 37.49 < สีเขียว
สีเหลือง

สำนักบริหารกลาง กลุ่มงานกฎหมาย ได้ดำเนินการรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินตามเกณฑ์การกำหนดสีสัญญาณของผลงานและผลการใช้จ่ายเงินในช่วง 5 เดือน (ตุลาคม 2546 – กุมภาพันธ์ 2547) ผลการดำเนินงานสีสัญญาณของผลงานจะเป็นสีเขียว และสีสัญญาณของผลงานใช้จ่ายเงินเป็นสีแดง เนื่องจากในช่วง 5 เดือน กลุ่มงานกฎหมายรับผิดชอบแผนการปฏิบัติงาน 2 ผลผลิต ดังนี้

- ผลผลิตที่ 2 การบริหารการให้บริการด้านแรงงาน กิจกรรมหลักที่ 1 ประสานเครือข่ายและดำเนินการจัดบริการ เรื่องที่ 11 ให้บริการศูนย์ข้อมูลทางด้านกฎหมาย และให้คำปรึกษาตอบข้อหารือข้อกฎหมายแก่หน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนทั่วไป โดยตั้งเป้าหมายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 จำนวน 2,000 คน โดยไม่มีค่าใช้จ่าย ในช่วง 5 เดือน (ตุลาคม 2546 – กุมภาพันธ์ 2547) ได้กำหนดแผนไว้ จำนวน 850 คน สามารถให้บริการประชาชนได้ จำนวน 363 คน และในช่วงสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 (ณ 30 กันยายน 2547) กลุ่มงานกฎหมายได้ดำเนินการตอบข้อหารือกฎหมายแรงงาน จำนวน 2,106 คน ซึ่งคิดเป็นค่านวนตามสูตรของผลงานเป็น 105.30% อยู่ในเกณฑ์การให้สัญญาณสีเขียว ไม่มีการใช้จ่ายเงินในผลผลิตที่ 2 (ตามเอกสารภาคผนวก)

- ผลผลิตที่ 4 การพัฒนากฎหมายข้อบังคับด้านแรงงาน ดำเนินการเกี่ยวกับการ ยกร่าง ปรับปรุง แก้ไข กลั่นกรองงานเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ และข้อบังคับด้านแรงงาน ได้กำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานให้ จำนวน 100 ฉบับ และกลุ่มงานกฎหมาย มีคำสั่งกระทรวงแรงงานแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายกระทรวงแรงงาน เพื่อกลั่นกรอง กฎหมายด้านแรงงานทุกเรื่อง ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐมนตรี โดยให้กลุ่มงานกฎหมายเป็นผู้ควบคุม ดูแล รับผิดชอบกฎหมายของกระทรวง จึงจำเป็นต้องมีการจัดประชุมคณะกรรมการพิจารณากฎหมายของ กระทรวงทุกวันพุธ จึงทำให้การใช้จ่ายเงินส่วนใหญ่ใช้ในเรื่องการประชุม ซึ่งผลการปฏิบัติงานในการ ยกร่าง ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายของกระทรวงแรงงาน จำนวน 260 ฉบับ ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 ซึ่งคิดเป็นค่านวดตามสูตรของผลงานเป็น 260% อยู่ในเกณฑ์การให้สัญญาณสี่เขียว กลุ่มงานกฎหมาย ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547 จำนวน 1,036,200 บาท ซึ่งการใช้จ่ายเงินคิดเป็น ค่านวดตามสูตรของผลการใช้จ่ายเงิน 100% อยู่ในเกณฑ์การให้สัญญาณสี่เขียว (ตามเอกสารภาคผนวก)

การรายงานผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินงบประมาณของกลุ่มงานกฎหมาย ซึ่ง จะดำเนินการรายงานผลส่งให้สำนักตรวจและประเมินผล ภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน เพื่อให้สำนักตรวจ และประเมินผลรวบรวมและรายงานเสนอที่ประชุมประจำเดือนของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน เพื่อทราบต่อไป

3.2 การติดตามผล ประเมินผล และการรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินงบ งบประมาณ พ.ศ. 2547 (รายงานให้สำนักตรวจและประเมินผลเป็นรายไตรมาส ตามแบบ สงป. 301)

ปลัดกระทรวงแรงงาน เห็นชอบให้สำนักตรวจและประเมินผล จัดทำรายงานผลการ ปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547 ได้ขอความร่วมมือสำนักงานรัฐมนตรี และ สำนัก/ศูนย์/กลุ่มในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่าย งบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 (แบบ สงป. 301) ส่งสำนักตรวจและประเมินผล ทุกวันที่ 4 ของทุกสิ้นไตรมาส จำนวน 2 ชุด เพื่อรวบรวมและประมวลผลส่งสำนักงบประมาณต่อไป

สำนักบริหารกลาง กลุ่มงานกฎหมาย ได้ดำเนินการจัดทำแผน/ผลการปฏิบัติงานและ การใช้จ่ายงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547 ซึ่งกลุ่มงานกฎหมายได้รายงานผลการปฏิบัติงานฯ ตาม แบบ สงป. 301) ส่งให้สำนักตรวจและประเมินผลทุกวันที่ 4 ของทุกสิ้นไตรมาส จำนวน 2 ชุด โดย กำหนดว่า แต่ละไตรมาสได้กำหนดแผนงานและแผนเงินไว้ ดังนั้น รวบรวมข้อมูลที่ได้ติดตาม ประเมินผลของ รายเดือนนั้นมารวบรวมจัดทำเป็นแบบ สงป.301 พร้อมทั้งสรุปผลจำนวนของกฎหมายที่กลุ่มงานกฎหมาย

ได้ตั้งเป้าหมายไว้จำนวน 100 ฉบับ แต่สามารถดำเนินการเกินเป้าหมายที่ตั้งไว้ทั้งปี ได้จำนวนทั้งสิ้น 260 ฉบับ ซึ่งงานด้านกฎหมายรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้มาก และได้มีมติให้กลุ่มงานกฎหมายดูแลงานด้านกฎหมายแรงงาน งานที่เกี่ยวกับกฎหมาย คำสั่ง ระเบียบ ประกาศ และข้อบังคับด้านแรงงาน โดยให้ทุกกรมในสังกัดกระทรวงแรงงาน จะต้องผ่านกลุ่มงานกฎหมายเพื่อถ่วงดุลการออกตามระเบียบ ข้อบังคับด้านกฎหมายก่อนนำเสนอปลัดกระทรวงแรงงาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานต่อไป (ตามเอกสารภาคผนวก)

4. ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านแผนงานงบประมาณ

1. ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานจะมีแบบรายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำเดือนของกลุ่มงานกฎหมาย เพื่อให้แต่ละฝ่ายรายงานผลการปฏิบัติงานประจำเดือน และส่งให้ฝ่ายบริหารงานทั่วไป เพื่อรวบรวมข้อมูลรายงานผลส่งให้สำนักตรวจและประเมินผล ภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน ปัญหาและอุปสรรคคือ แต่ละฝ่ายส่งรายงานผลให้ฝ่ายบริหารงานทั่วไปล่าช้ากว่าที่กำหนด

2. การรายงานผลการปฏิบัติงานด้านแผนงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณของกลุ่มงานกฎหมาย ซึ่งจะไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ในแต่ละเดือน จึงทำให้ผลการปฏิบัติงานในแต่ละเดือนคาดเคลื่อนไป ทำให้เกิดเกณฑ์สัญญาณสีแดงขึ้น เนื่องจากกลุ่มงานกฎหมายมีภารกิจเร่งด่วนที่ปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐมนตรี ซึ่งส่งผลกระทบต่อแผนงาน/แผนการใช้จ่ายเงิน

3. การรายงานผลการปฏิบัติงานในแต่ละเดือนในชื่อเรื่องของกฎหมาย คำสั่ง ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ ข้ำซ้อน ซึ่งจะปรากฏในการรายงานผลการปฏิบัติงานตามแบบ สป. 301 ที่จะต้องรายงานตามรายไตรมาส (ทุก 3 เดือน)

4. ในการนำเสนอรายงานผลการปฏิบัติงานงบประมาณซึ่งมีกำหนดระยะเวลา กลุ่มงานกฎหมายเสนอให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง เป็นผู้ลงนามถึงผู้อำนวยการสำนักตรวจและประเมินผล ทำให้เกิดความล่าช้า

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. สรุป

กลุ่มงานกฎหมายได้จัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณตามนโยบายของภาครัฐและปรับปรุงระบบการจัดทำงบประมาณ เพื่อรองรับให้เกิดความชัดเจนในเรื่องผลผลิต ผลลัพธ์ และทรัพยากรที่ต้องการ เพื่อประโยชน์ในการวางแผนงบประมาณ และการวัดผลการดำเนินงานของหน่วยงาน

การจัดทำงบประมาณของกลุ่มงานกฎหมายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 ได้เร่งจัดทำงบประมาณระบบใหม่ตามขั้นตอนที่สำนักงานงบประมาณกำหนด ซึ่งในขณะนี้จำเป็นต้องใช้นโยบายการบริหารมาใช้ควบคู่กันไปในการจัดทำงบประมาณ โดยมีแนวทางในการดำเนินงานด้านแผนงานงบประมาณ พ.ศ. 2547 ของกลุ่มงานกฎหมาย มีดังนี้

1.1 การจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2547

กลุ่มงานกฎหมายได้ดำเนินการตามแผนงบประมาณ พ.ศ. 2547 โดยมีผลผลิตที่รับผิดชอบจำนวน 2 ผลผลิต ดังนี้

1) ผลผลิตที่ 2 การบริหารการให้บริการด้านแรงงาน เป็นเรื่องเกี่ยวกับการให้บริการศูนย์ข้อมูลทางด้านกฎหมาย และให้คำปรึกษา ตอบข้อหารือข้อกฎหมายแก่หน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนทั่วไป และกำหนดเป้าหมายไว้ จำนวน 2,000 คนปี กลุ่มงานกฎหมายได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานโดยการตอบข้อหารือทางกฎหมาย จำนวน 2 กรณี คือ ติดต่อบริษัท และติดต่อด้วยตนเอง ซึ่งผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 จำนวน 2,106 คน และในการตอบข้อหารือข้อกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานมองเห็นความสำคัญในการให้บริการประชาชนโดยตรง จึงให้นำเรื่องนี้เข้าร่วมในการทำทนายของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ในเรื่องการลดขั้นตอนในการตอบข้อหารือทางด้านกฎหมายของกระทรวง

2) ผลผลิตที่ 4 การพัฒนากฎหมายข้อบังคับด้านแรงงาน ดำเนินการเกี่ยวกับการยกร่าง ปรับปรุง แก้ไข กลั่นกรองงานเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ และข้อบังคับด้านแรงงาน ได้กำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานไว้ จำนวน 100 ฉบับ กลุ่มงานกฎหมายได้ดำเนินการปฏิบัติงานซึ่งผลการปฏิบัติงานในการยกร่าง ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายของกระทรวงแรงงาน จำนวน 260 ฉบับ ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2547

1.2 การจัดสรรงบประมาณและการใช้จ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2547

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ได้จัดสรรงบประมาณให้กลุ่มงานกฎหมาย จำนวน 1,036,200 บาท และได้ดำเนินการตามแผนงานที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ โดยมีการควบคุมการใช้จ่ายเงิน วิธีการคุมยอด เพื่อเป็นการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินในแต่ละครั้งว่ายอดคงเหลือในแต่ละเดือนเท่าไร ซึ่งทำให้ช่วยประหยัดงบประมาณในทางหนึ่ง

1.3 การติดตาม ประเมินผล และการรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินงบประมาณ พ.ศ. 2547

กลุ่มงานกฎหมาย ได้ดำเนินการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ซึ่งผลการปฏิบัติงานในการยกร่าง ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายของกระทรวงแรงงาน จำนวน 260 ฉบับ ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 ซึ่งคิดเป็นค่านวนตามสูตรของผลงานเป็น 260% อยู่ในเกณฑ์การให้สัญญาณสี่เขียว กลุ่มงานกฎหมายได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547 จำนวน 1,036,200 บาท ซึ่งการใช้จ่ายเงินคิดเป็นค่านวนตามสูตรของผลการใช้จ่ายเงิน 100% อยู่ในเกณฑ์การให้สัญญาณสี่เขียว และส่งรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ให้สำนักตรวจและประเมินผลทุกวันที่ 5 ของทุกเดือน

รายงานผลการปฏิบัติงานฯ ตามแบบ สงป. 301 ส่งให้สำนักตรวจและประเมินผล ทุกวันที่ 4 ของทุกสิ้นไตรมาส จำนวน 2 ชุด โดยกำหนดว่า แต่ละไตรมาสได้กำหนดแผนการปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณไว้ ดังนั้น รวบรวมข้อมูลที่ได้ติดตามประเมินผลของรายเดือนมารวบรวม จัดทำเป็นแบบ สงป.301 เพื่อสรุปผลจำนวนของกฎหมาย ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับงานด้านกฎหมาย เพื่อให้ดำเนินการยกร่าง ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายให้ทันสมัยและเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 การประมาณการเป้าหมายผลผลิตและการประมาณรายจ่ายล่วงหน้าของปีงบประมาณอื่น ๆ จะต้องกระทำด้วยความระมัดระวังอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง เหมาะสม เช่นเดียวกับการคำนวณค่าใช้จ่ายของปีงบประมาณปัจจุบัน

2.2 การพิจารณาอนุมัติงบประมาณ ควรจะต้องเปลี่ยนวิธีการพิจารณาจากวิธีที่มุ่งในการตรวจสอบและควบคุมรายละเอียดของการใช้จ่าย มาเป็นเป้าหมายผลผลิตความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย และผลการดำเนินงาน

2.3 กำหนดความรับผิดชอบในการรายงานผลการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน มีการมอบหมายงานกันอย่างชัดเจน เพื่อมิได้มีการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรวดเร็วภายในระยะเวลาที่กำหนด

2.4 เจ้าหน้าที่ทุกคนภายในหน่วยงานจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบงบประมาณในการดำเนินงานด้านแผนงานและแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปี โดยมีการประชุมภายในหน่วยงานอย่างน้อยเดือนละครั้ง เพื่อให้เจ้าหน้าที่เกิดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานด้านแผนงานงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 ในการนำเสนอรายงานผลการปฏิบัติงานงบประมาณจะต้องมีการลดขั้นตอนในการปฏิบัติ เพื่อความคล่องตัวและรวดเร็ว

บรรณานุกรม

ณรงค์ สัจพันธ์โรจน์. การจัดทำ อนุมัติ และบริหารงบประมาณแผ่นดิน. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2538.

สำนักงานประมาณ. การปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณ. กรุงเทพฯ : สำนักงานประมาณ, 2542.

มณฑณี จันทรส. การปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณ. เอกสารอัดสำเนา, 2542.

วิไลวรรณ พลอยทับทิม. คู่มือการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, 2544.

หทัยชนก พูลศิริ. ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน, 2545.

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน เอกสารการติดตามแผนปฏิบัติการตามงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2547. กรุงเทพฯ

เอกสารประกอบการสัมมนาการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2547 ฉบับปรับปรุง, สำนักงานประมาณ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2547.